תלמוד בבלי · אחרונים · מראית העין · סדר קדשים

מראית העין על כריתות

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מראית העין על כריתות

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מראית-העין-על-כריתות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ה: 4
דף ו: 4
דף ו: 5
דף כג: 5
דף כח: 5

דף ה:

מלכי בית דוד מושחין מלכי ישראל אין מושחין. פירש"י ז"ל משבא דוד אבל שאול נמשח עכ"ל משמע דשאול נמשח בשמן המשחה וכן מוכח מדברי הרמב"ם ז"ל פ"א מהלכות מלכים והרמ"ע בתשובה סימן ק"ב כתב נשאלנו על שאול אם נמשח בשמן המשחה וכו' ומסתברא לן בשמן המשחה וכו' ואני עני בפתח עינים ובשער יוסף דף ק"ג העירותי דאמאי תלה הרב זה בסברתו והלא הכי מוכח מרש"י והרמב"ם ומפורש ברז"ל במדרש במדבר רבה ופרקי רבי אליעזר:

ועתה אמת אגיד דאחר זמן בא לידי מאמר מאה קשיטה להרמ"ע ז"ל כ"י ושם ראיתי דהרב הרמ"ע ז"ל עצמו שם סימן צ"ג כתב דאין ספק דשאול נמשח בשמן המשחה כרש"י והרמב"ם והכי דריש בפרקא פרקי רבי אליעזר אעפ"י דרבים מהמפרשים טעו בו כי אם הוקש ליהוא להיות נמשח בפך מ"מ לשמן אפרסמון לא הוקש ואין ס' דגריע שמן אפרסמון אצל שמן המשחה להיות גורם הפסק למלכות יותר מגרעון הפך אצל הקרן ואי הכי עדיפא מינה הו"ל לרבנן למימר אלא ודאי כדאמרן עכ"ל:

ושמחתי לחזות בנועם דברי הרב ז"ל כי דבר זה לא ללמד על עצמו לבד יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא דאין לומר על הגדולים דנעלם מהם דברי רז"ל והראשונים. וראה בעיניך הרמ"ע ז"ל דמדבריו ז"ל בתשובותיו היה נראה דכתיב ביה ונעלם. אבל בקושטא כל רז לא אנס ליה וכמ"ש הוא גופיה דכ"כ רש"י והרמב"ם וכן הוא בפרקי רבי אליעזר ובתשובה קיצר את הרחב והשיב לשואלו כפי השעה והנושא וכיוצא ומזה נקיש לכמה ענינים:

דף ו.

אמר להו רב משרשיא לבניה כי בעיתו למגמר קמי רבכון גרסו מעיקרא והדר עולו וכו'. אפשר להסמיך זה בפסוק גרסה נפשי לתאבה אל משפטיך בכל עת פירוש גרסה נפשי יחיד. ואח"כ אל משפטיך ללכת אצל הרב ללמוד משפטיך בכל עת ויש לרמוז גרס"ה ר"ת גרסא ראשונה סייעתא היא גם ר"ת לתאב"ה לפני תבא אל בית הרב ר"ל דרמז דליגרס איניש לחודיה קודם שיבא לבית הרב כן נראה דרך צחות ואסמכתא ודוק הטב:

והלא מי רגלים וכו'. הרב הגדול באר שבע בתוספותיו הטיח דברים עמ"ש הכלבו די"מ מעיין דשמו מי רגלים והרבה להשיב ולבסוף הביא הירושלמי דקאמר שריחן רע ע"ש באורך ובספר ארחות חיים הביא פירוש זה וכתב דריחן רע ע"ש ותכל תלונות הרב ב"ש וכמ"ש אני הדל בברכי יוסף א"ח סימן קל"ב ע"ש:

דף ו:

א"ר חמא בר ביזנא אר"ש חסידא כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינו תענית וכו'. פירוש דכשח"ו יש איזה צרה וגוזרין תענית צבור עיקר הדבר לומר דברי כבושין לעורר העם בתשובה ואז גם אם יש איזה בני אדם שחטאו נכנעים ומצטרפים בלב נשבר וז"ש כל תענית שאין בה מפושעי ישראל שמצטרפים ליכנע ולהתענות עם הצבור וזה על ידי התעוררות תשובה. ודורשי רשומות אמרו צבור ר"ת צדיקים בינונים ורשעים שכלם יהיו באגודה אחת ואז ישמע אל ויענם:

דף כג.

תוספות ד"ה ארבע חטאות. דבריהם תמוהים הפך סוגית שבועות דף כ"ד וכבר הקשה עליהם הרב בה"ז ואסיק בצ"ע ויש לישב קצת דניכר דיש הפרש בין הסוגיות ואפשר דסברי התוספות דהסוגיות חלוקות בסברות אלו ומ"ש הם היינו לש"ס דהכא ואה"נ דסתמא דתלמודא דשבועות פליג ומ"מ הו"ל להזכיר סוגית שבועות וצ"ע:

דף כח.

שהוא ואמו חייבים בכבוד אביו. קצת אחרונים הבינו דכבוד אשה לבעלה מדאורייתא והביאו עוד ראיות. ואני בעניי כתבתי דהראיות שהביאו אינן ראיות ונעלם מכבוד חכמתם מה שכתב הרמב"ם ז"ל פרק ט"ו מהלכות אישות צוו חכמים על האשה שתהיה צנועה וכו' וכן ציוו שתהא מכבדת לבעלה וכו' ע"ש והרי הרמב"ם ז"ל קרי בחיל שהוא מצות חכמים על האשה לכבד לבעלה והארכתי קצת בזה בקוטנריס חיים שאל חלק ראשון סימן כ"ח ע"ש בסייעתא דשמי"א עזר משדי אלהים **חיים**: